

Beden Eğitimi Ve Spor Öğretmenlik Meslek İle İlgili Türkiye’de Yapılan Lisansüstü Tezlerdeki Eğilimler

Trends in Postgraduate Theses Related to Physical Education and Sports Teaching Profession in Turkey

ÖZET

Bu çalışmada beden eğitimi ve spor öğretmenliği meslek ile ilgili Türkiye’de yapılan lisansüstü tezlerdeki eğilimler analiz yapılmıştır. Çalışmanın amacı, beden eğitimi ve spor öğretmenlik mesleği ile ilgili Türkiye’de yapılan lisansüstü tezlerdeki eğilimleri belirleyerek bu çalışmalarla ilgili daha sonra yapılacak araştırmalara yol göstermek ve fikir sahibi olması amaçlanmıştır. Bu çalışma grubunu 1998-2022 yılları arasında beden eğitimi ve spor ile ilgili yapılan lisans ve doktora tezleri oluşturmaktadır. Bu çalışmada veri toplama aracı olarak tez sınıflandırma formları kullanılmıştır. Çalışmaya yol gösteren tezler YÖK ulusal tez merkezinden elde edilmiştir. Yapılan tezler incelendiğinde tezlerin 6 çeşit konu skalasında incelendiği görülmüştür. Ancak bu konulardan bazıları iki veya üç farklı konuyu aynı anda incelemiştir. En çok çalışılan konu alanını 18 tez ile spor alanı oluşturmuştur. Yapılan tezlerin 2 tanesinde nitel araştırma yöntemleri, 40 tanesinde nicel araştırma yöntemleri ve 3 tanesinde ise karma araştırma yöntemleri kullanıldığı görülmektedir. Araştırmada veri toplama aracı olarak tez sınıflandırma formları kullanılmış ve verilerin analizinde betimsel analizden yararlanılmıştır. Sonuç olarak beden eğitimi ve spor öğretmenlik mesleğine yönelik 27 farklı üniversite enstitülerinde lisansüstü tez yapıldığı görülmüştür. Yapılan tezlerin 6 adet(%13,33) olmak üzere en fazla 2018 yılında yapıldığı görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Beden Eğitimi, Öğretmenlik, Meslek, Lisansüstü.

ABSTRACT

In this study, the trends in the postgraduate theses made in Turkey about the physical education and sports teaching profession were analyzed. The aim of the study is to determine the trends in the postgraduate theses made in Turkey about the physical education and sports teaching profession, and to guide and have an idea about the future researches about these studies. This study group consists of undergraduate and doctoral theses on physical education and sports between 1998-2022. In this study, thesis classification forms were used as data collection tool. Theses guiding the study were obtained from the YÖK national thesis center. When the theses were examined, it was seen that the theses were examined in 6 different subject scales. However, some of these subjects studied two or three different subjects at the same time. The most studied subject area was sports with 18 theses. It is seen that qualitative research methods were used in 2 of the theses, quantitative research methods were used in 40 of them and mixed research methods were used in 3 of them. Thesis classification forms were used as data collection tool in the research and descriptive analysis was used in the analysis of the data. As a result, it has been seen that postgraduate thesis has been made in 27 different university institutes for the physical education and sports teaching profession. It is seen that the theses were made in 2018 at most, including 6 (13,33%).

Keywords: Physical Education, Teaching, Profession, Graduate.

GİRİŞ

Milli Eğitim Bakanlığı Talim Terbiye Kurulu’nun 20/02/2014 tarihli 9 Sayılı kararına göre atamaya esas olan alan adı olarak “Beden Eğitimi” yazmaktadır. Mezun olunan yükseköğretim programı/fakülte başlığı altında ise 5 adet bölüm adı yazmaktadır. Bölümlerin adı aşağıdaki listelenmiştir;

- ✓ Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği
- ✓ Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu
- ✓ Spor Bilimleri Fakültesi
- ✓ Spor Bilimleri ve Teknolojisi Yüksekokulu
- ✓ Sağlık Bilimleri Fakültesi Spor Bilimleri Bölümü

* Bu çalışma Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Uzaktan Tezsiz Yüksek Lisans programında proje ödevi olarak sunulmuştur.

¹ Öğretmen, MEB, Tokat, Türkiye. ORCID: 0009-0007-0987-1493

Taha Ocak¹

How to Cite This Article

Ocak, T. (2023). “Beden Eğitimi Ve Spor Öğretmenlik Meslek İle İlgili Türkiye’de Yapılan Lisansüstü Tezlerdeki Eğilimler” International Social Sciences Studies Journal, (e-ISSN:2587-1587) Vol:9, Issue:114; pp:7987-7995. DOI: <http://dx.doi.org/10.29228/sss.71269>

Arrival: 23 June 2023

Published: 31 August 2023

Social Sciences Studies Journal is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License.

Gelişmiş toplumların en bariz özelliği sadece ekonomik açıdan kalkınmış olması değil; eğitim, bilim, sanat ve spor gibi alanlarda da insanlığa katkı sağlayıp sağlamadığı ile de doğrudan ilgilidir(Ağbuğa,2018). Bir ülkedeki bu alanlarda yetişen uzman ve eğitimci kişilerin nitelikleri ve aldıkları eğitimler de sürece katkı sağlayan önemli bir unsurlardan birisidir.

Ülkemizin beden eğitimi ve spor alanındaki gelişmelere hizmet edecek birçok eğitimci adayını, yükseköğretim kurumlarından aldıkları eğitimle yetiştirmektedirler. Antrenörlük, beden eğitimi ve spor öğretmenliği, spor yöneticiliği ve rekreasyon uzmanlığı gibi branşlarda görev alacak kişilerin iyi bir mesleki eğitim almış, alanıyla ilgili teorik ve pratik bilgi ve beceriye haiz, bilimsel yaklaşımı benimseyen kişiler olarak yetişmesi manidardır(Şenel,2018).Bu kişilerin eğitim durumları, mesleğe karşı tutumları, öz yeterlilik, liderlik, kaygı, özsaygı, problem çözme becerisi, 21. Yüzyıl becerileri, empati, esneklik, eleştirel düşünme, kinestetik zeka, özel yetenek, mutluluk, epistemoloji gibi bir çok alanda olduğu gibi disiplinler arası çalışmalar yapılmıştır. Herhangi bir disiplindeki yapılmış çalışmalar için yapılan incelemede ilgili disiplindeki araştırma eğilimleri tespit edilerek, belirli bir zaman sürecindeki farklılaşma ve bu farklılaşmanın gidişatı ortaya konulabilmektedir(Ozan ve Köse, 2014)

Beden eğitimi ve spor dersi ile öğrenciler, ileriki hayatlarında gereken hareket becerilerini, aktif ve sağlıklı yaşam becerilerini, kavramsal olarak bireysel karar verme becerilerini, sosyalleşme ve düşünsel becerilerini de geliştirerek kazanım sağlamaktadırlar. Bu ders ile öğrencilerin dayanıklılık, çabukluk, esneklik, hareketlilik, koordinasyon, kuvvet ve ritim gibi becerilerinin de geliştirilmesi hedeflenmektedir (MEB, 2018). Bahsedilen bu beceriler, beden eğitimi ve spor dersinin birey ve toplum açısından önemini göstermektedir. Atatürk'ün "Ben sporcunun zeki, çevik ve ahlaklısını severim" sözünü şiar edinen ilgili branş öğretmenlerimiz, Türk gençliğinin tüm alanlarda başarılı olması için özveri ile çalışmaktadırlar. Gençliğimiz için önemli olan bu ders için yapılan akademik çalışmaların sayısı ve niteliği ile daha da gelişmesi sağlanabilecektir. İster akademik yayınlar olsun ister araştırma geliştirme çalışmaları olsun, yapılan her çalışmanın değerli olduğu düşünülmektedir.

Bilimsel bilgi üretimi, ar-ge çalışmaları, projeler, teknoloji gibi birçok alanda araştırma ve üretim yapan üniversiteler, toplumsal fayda ve hizmet için görev üstlenirler. Lisansüstü tezler ve çalışmalar da bu alandaki önemli eserlerdendir. Lisansüstü tezler için yapılan araştırmalar sayesinde bu alandaki araştırmacılar, ilgili alandaki yöntemler, kavramlar, konu tercihleri ve eğilimler gibi belirleyiciler hakkında fikir edinebilirler(Kaçmaz, Kaçmaz ve Buğday, 2022)

Araştırmaların ve üretilen tezlerin bazı değişkenlere göre eğilimlerinin belirlenmesi, araştırmalardan elde edilen sonuç ve önerilere dayalı olarak alandaki ihtiyaçların belirlenmesi ve yapılacak yeni çalışmalara temel teşkil etmesi büyük önem taşımaktadır. Her araştırmada kendi araştırma sonuçlarından hareketle öne sürülen öneriler, alanda eksiklik ve boşluğa yol açmaktadır. Üretilen tezlerin tez tasnif formu üzerinden detaylı bir şekilde incelenmesi, alandaki gelişmeler hakkında detaylı bilgi sağlayacaktır(Namdar ve Önder,2018). Bu araştırma, literatürdeki mevcut çalışmalar ve eğilimlerden istifade etme imkanı sunması açısından araştırmacılar için önemlidir. Bu yüzden bu tür eğilimleri aktaran çalışmaların yapılmış olması önem arz etmektedir.

Problem

Akademik alanda beden eğitimi ve spor öğretmenliği branşı için yapılan yeniliklere örnek olarak eğitim fakültelerindeki bir bölümden, spor bilimleri fakültesine dönüşmesi gösterilebilir. Süreç içinde birçok akademisyen tarafından literatür çalışmaları yapılmıştır. Bütün çalışmalar manidardır ve alanın gelişimine katkıları olmuştur. Bu çalışmaların belirli konular üzerinde yoğunlaştığı, yaptığımız alan yazın taramalarında görülmüştür. Bu çalışmalarda beden eğitimi ve spor öğretmenliği meslek alanında yapılan yüksek lisans ve doktora tezleri incelenmiştir.

Tüm bunlara dayanarak bu araştırmamızın problemi "beden eğitimi ve spor öğretmenlik mesleği konusunda Türkiye'de yapılan lisansüstü tezlerdeki eğilimler nelerdir?" şeklindedir.

Amaç

Çalışmanın amacı, beden eğitimi ve spor öğretmenlik mesleği konusunda Türkiye'de yapılan lisansüstü tezlerdeki eğilimleri analiz ederek yapılacak çalışmalara ve araştırmacılara ışık tutmasını sağlamaktır.

Önem

Beden eğitimi ve spor öğretmenlik mesleğine yönelik incelenen yüksek lisans ve doktora tezlerindeki eğilimleri tespit ederek ileride bu konularda fikir sahibi olunmasına yardımcı olmaktadır.

Sayıtlar

- ✓ Tez sınıflandırma formlarının beden eğitimi ve spor öğretmenlik mesleğine yönelik Türkiye’de yapılan lisansüstü tezlerdeki eğilimleri ortaya çıkarmada yeterli olduğu varsayılmaktadır.
- ✓ Bu araştırmayı oluşturan örneklemin beden eğitimi ve spor öğretmenlik mesleğine yönelik Türkiye’de yapılan tezlerin tamamını temsil edecek nitelikte olduğu varsayılmıştır.
- ✓ Uygulanan tez sınıflandırma formunun hazırlanmasında alan yazın taraması ve başvuru uzman görüşlerinin yeterli olduğu varsayılmaktadır.

Sınırlılıklar

- ✓ Bu araştırma 1998-2022 yılları arasındaki konu ile ilgili tezleri kapsamaktadır.
- ✓ Çalışma, kullanılacak ölçme araçlarından elde edilecek verilerle sınırlıdır.

YÖNTEM

Yapılan çalışmada nitel araştırmalar arasında yer alan ve yazılı kaynaklar başta olmak üzere her türlü materyalin incelendiği doküman inceleme yöntemi kullanılmıştır. Doküman incelemede asıl amaç, araştırılması düşünülen olaylar ya da olgularla ilgili birçok kaynağın ayrıntılı biçimde analiz edilmesidir (Yıldırım ve Şimşek, 2011). Bu kapsamda yapılan çalışmada doküman inceleme yollarından biri olan ve belirli bir konu üzerinde yapılan çalışmaların ele alınıp eğilimlerinin belirlenmesi ve araştırma sonuçlarının tanımlayıcı bir boyutta değerlendirilmesini içeren betimsel içerik analizi (Çalık ve Sözbilir, 2014) kullanılmıştır.

Araştırma Modeli

Bu araştırmada nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Bu araştırma yönteminde ele alınacak konu veya konuların herhangi bir müdahale yapılmadan, doğal yapısı bozulmadan değerlendirilmesi söz konusudur. Araştırmada veri toplama aracı olarak tez sınıflandırma formları kullanılmış ve verilerin analizinde betimsel analizden yararlanılmıştır.

Çalışma Grubu

Çalışmaya yol gösteren tezler YÖK Ulusal Tez Merkezinden elde edilmiştir. Bu çalışmanın evrenini beden eğitimi ve spor öğretmenliği ile ilgili yapılan çalışmalar oluşturmakta olup, örneklemini ise 1998-2022 yılları arasındaki beden eğitimi ve spor öğretmenliği ile ilgili yapılan çalışmalar oluşturmaktadır.

Veri Toplama Araçları

Çalışmada makaleleri sınıflandırmak amacıyla farklı araştırmalar için geliştirilmiş (Sözbilir, Kutu ve Yasar, 2012; Sözbilir vd., 2015) sınıflandırma formları incelenmiş ve araştırmacı tarafından tez sınıflandırma formu geliştirilmiştir. Uzman görüşleri de alınarak geliştirilen tez sınıflama formu; tezin künyesi, konusu, yöntemi, veri toplama araçları, örnekleme ve veri analiz yöntemleri şeklinde altı kısımdan oluşturulmuştur.

Veri Toplama Süreci

Bu çalışmada veriler 1998-2022 yılları arasında beden eğitimi ve spor öğretmenliği hakkında yazılan 41 yüksek lisans ve 4 doktora tezi olmak üzere toplam 45 tez incelenerek elde edilmiştir. İncelenen tezler Ulusal YÖK tez merkezinden araştırılmıştır. Bu araştırma yönteminde ele alınacak konu veya konuların herhangi bir müdahale yapılmadan, doğal yapısı bozulmadan değerlendirilmesi söz konusudur.

Verilerin Analizi

Elde edilen tezlerin hepsi incelenmiş ve beden eğitimi ve spor öğretmenliği içine alan 1998-2022 yılları arasındaki tezler incelenmiştir. Bu yıllar arasında yapılmış 41 lisansüstü tez 4 doktora tezine rastlanılmıştır. Bu tezler birbirlerinden bağımsız olarak incelenmiştir. Ulaşılan tezlere ait veriler tez sınıflandırma formuna tek tek kaydedilmiştir. Bu aşamadan sonra incelenen tezler betimsel istatistikler yoluyla; künyesi, ele alınan konular, araştırma desenleri, örneklemler, veri toplama araçları ve veri analiz türleri olarak çözümlenmiş ve elde edilen bulgular grafik, yüzde ve frekans tabloları ile görselleştirilmiştir. Analiz işlemlerinde Microsoft Office Excel programından yararlanılmıştır.

BULGULAR VE YORUMLAR

Bu bölümde araştırmanın amacı doğrultusunda toplanan verilere dayalı bulgular üzerinde durulmuştur.

Tablo 1: Taramada kullanılan anahtar kelimelerin frekans ve yüzde dağılımları

	Anahtar kelimeler	Ulaşılan Tezler Frekans	%
1	21.yüzyıl becerileri	1	0,60
2	AFA/DFA	1	0,60
3	Ahlak	1	0,60
4	Akademik başarı	2	1,19
5	Akademik Öz Yeterlik	3	1,79
6	Akademik tükenmişlik.	1	0,60
7	Alan bilgisi	2	1,19
8	Algılanan Stres	1	0,60
9	Antrenör	1	0,60
10	Antrenörlük	2	1,19
11	Antropometri	1	0,60
12	Avusturya-Türkiye	1	0,60
13	Başarı	1	0,60
14	Beceri	1	0,60
15	Beden Eğitim ve Spor	2	1,19
16	Beden Eğitim ve Spor Öğretmenliği	1	0,60
17	Beden Eğitimi	9	5,36
18	Beden Eğitimi bölümü	1	0,60
19	Beden Eğitimi Öğretmen Eğitimi	1	0,60
20	Beden Eğitimi Öğretmeni	3	1,79
21	Beden Eğitimi ve Spor	11	6,55
22	Beden Eğitimi ve Spor Bölümü	1	0,60
23	Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği	6	3,57
24	Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Lisans Programı	1	0,60
25	Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu.	1	0,60
26	Bedensel/Kinestetik Zekâ	1	0,60
27	Benlik saygısı	1	0,60
28	Beslenme	1	0,60
29	Beslenme eğitimi	1	0,60
30	Bilgi Düzeyi	1	0,60
31	Bilgi ve iletişim teknolojilerine erişim	1	0,60
32	Cimnastik	1	0,60
33	Cinsiyet	1	0,60
34	Dayanıklılık	1	0,60
35	Değerler	1	0,60
36	Eğitim öğretim programı	1	0,60
37	Dijital bölünme	1	0,60
38	Dijital uçurum	1	0,60
39	Dikkat	1	0,60
40	Dikkat Eksikliği ve Hiperaktivite	1	0,60
41	Doping	3	1,79
42	Duyusal zeka	2	1,19
43	Eğitim	1	0,60
44	Eğitim programı	1	0,60
45	Eğitsel Oyun	1	0,60
46	Eleştirel Düşünme	3	1,79
47	Eleştirel Düşünme Becerisi	1	0,60
48	Eleştirel düşünme eğilimleri	1	0,60
49	Empati	1	0,60
50	Empatik Beceri	1	0,60
51	Empatik Eğilim	1	0,60
52	Epistemoloji	1	0,60
53	Ergojenik Yardım	1	0,60
54	Esneklik	1	0,60
55	Etik	2	1,19
56	Etik olmayan davranışlar.	1	0,60
57	Fiziksel gevşeme egzersizi	1	0,60
58	Futbol	1	0,60
59	Genel öz yeterlik inancı	1	0,60
60	İlk Yardım	1	0,60
61	Kalça indeksi	1	0,60
62	Kalça yapısı	1	0,60
63	Kalp atım sayısı	1	0,60
64	Karşılaştırmalı Eğitim	2	1,19
65	Kaygı düzeyi	1	0,60

66	Kişilik	1	0,60
67	Kolb öğrenme stili	1	0,60
68	Liderlik	2	1,19
69	Liderlik Stilleri	1	0,60
70	Mekik koşusu	1	0,60
71	Meraklılık	1	0,60
72	Mutluluk	1	0,60
73	Oyun kuralları	1	0,60
74	Öğretmenlik meslek bilgisi	1	0,60
75	Öğrenci	1	0,60
76	Öğrenci Seçimi	1	0,60
77	Öğretim elemanı ve dijital teknolojilere erişimi.	1	0,60
78	Öğretim Elemanları	1	0,60
79	Öğretme Yaklaşımı	1	0,60
80	Öğretmen	4	2,38
81	Öğretmen Adayı	5	2,98
82	Öğretmen Yetiştirme	2	1,19
83	Öğretmenlik Mesleği	1	0,60
84	Öz- Düzenleme	1	0,60
85	Özel Yetenek	1	0,60
86	Özel Yetenek Sınavı	1	0,60
87	Özgüven	1	0,60
88	Özsaygı	1	0,60
89	Öz-Yeterlik	6	3,57
90	Öz-yeterlilik algısı	1	0,60
91	Problem Çözme Becerisi	3	1,79
92	Program Değerlendirme	1	0,60
93	Rekreasyon	1	0,60
94	Sayısal bölünme	1	0,60
95	Sınav kriterleri	1	0,60
96	Sınıf Düzeyi	1	0,60
97	Sosyal Beceri	1	0,60
98	Sosyal Destek Algısı	1	0,60
99	Sosyal Öz-Yeterlik	1	0,60
100	Spor	3	1,79
101	Sporcu	1	0,60
102	Stresle Başa Çıkma	1	0,60
103	Taktik öğretmen yetiştirme	1	0,60
104	Teknik	1	0,60
105	Tutum	2	1,19
106	Üniversite	1	0,60
107	Yansıtıcı düşünme	1	0,60
108	Yaratıcı Kişilik	1	0,60
109	Yaşam kalitesi	1	0,60

Tablo 1 incelendiğinde çoğu tekil olmak üzere, tezlerde tekrar eden 23 farklı anahtar kelime kullanıldığı görülmektedir. Kullanılan bu anahtar kelimelerden en çok tekrar eden 11 defa ile Beden Eğitimi ve Spor kelimesidir. Bunu 9 defa ile Beden Eğitimi, 6 defa ile Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği, 6 kez ile Öz-Yeterlik, 5 defa Öğretmen Adayı, 4 kez ile Öğretmen kelimeleri tekrar etmiştir. 3 kez tekrar eden kelimeler; Akademik Öz Yeterlik, Beden Eğitimi Öğretmeni, Doping, Eleştirel Düşünme, Problem Çözme Becerisi, Spor kelimeleridir. 2 kez tekrar eden kelimeler; Akademik başarı, Alan bilgisi, Antrenörlük, Beden Eğitim ve Spor, Duygusal zeka, Etik, Karşılaştırmalı Eğitim, Liderlik, Öğretmen Yetiştirme, Tutum, Yeterlilik kelimeleridir. Diğer kelimeler 1' er kez tekrar etmiştir.

Tablo 2: Tezlerin yapıldığı enstitülerin bağlı olduğu üniversitelerin frekans ve yüzde dağılımları

Üniversiteler	Ulaşılan Tezler Frekans	%
1. AFYON KOCATEPE ÜNİVERSİTESİ	2	4,55
2. AĞRI İBRAHİM ÇEÇEN ÜNİVERSİTESİ	1	2,27
3. AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ	1	2,27
4. ANADOLU ÜNİVERSİTESİ	2	4,55
5. ANKARA ÜNİVERSİTESİ	1	2,27
6. ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ	2	4,55
7. BARTIN ÜNİVERSİTESİ	4	9,09
8. ÇUKUROVA ÜNİVERSİTESİ	1	2,27
9. DÜMLUPINAR ÜNİVERSİTESİ	1	2,27
10. ERCİYES ÜNİVERSİTESİ	1	2,27
11. FIRAT ÜNİVERSİTESİ	1	2,27
12. GAZİ ÜNİVERSİTESİ	6	13,64
13. GİRESUN ÜNİVERSİTESİ	1	2,27
14. HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ	1	2,27
15. İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ	2	4,55
16. KAHRAMANMARAŞ SÜTÇÜ İMAM ÜNİVERSİTESİ	1	2,27
17. KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ	2	4,55
18. KARAMANOĞLU MEHMETBEY ÜNİVERSİTESİ	1	2,27
19. KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ	1	2,27
20. MARMARA ÜNİVERSİTESİ	1	2,27
21. MUĞLA SITKI KOÇMAN ÜNİVERSİTESİ	1	2,27
22. MUŞ ALPARSLAN ÜNİVERSİTESİ	1	2,27
23. NİĞDE ÜNİVERSİTESİ	1	2,27
24. PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ	1	2,27
25. PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ	1	2,27
26. SAKARYA ÜNİVERSİTESİ	3	6,82
27. YÜZÜNCÜ YIL ÜNİVERSİTESİ	3	6,82

Tablo 2 incelendiğinde beden eğitimi ve spor öğretmenliğine yönelik 27 farklı üniversite enstitülerinde lisansüstü tez yapıldığı görülmüştür. Yapılan tezler incelendiğinde 6 adet ile en çok Gazi Üniversitesi olduğu görülmüştür. 4 adet Bartın Üniversitesi, 3'er adet ile Sakarya ve Yüzüncü Yıl Üniversiteleri, 2'şer adet ile Afyon Kocatepe, Anadolu, Atatürk, İnönü, Karadeniz Teknik Üniversitelerinin olduğu görülmektedir. Diğer üniversitelerde ise 1'er adet lisansüstü çalışması yapılmıştır.

Tablo 3: Tezlerin yayın yılına ilişkin frekans ve yüzde dağılımları

Yıl	Ulaşılan Tezler Frekans	%
2022	3	6,67
2021	2	4,44
2020	2	4,44
2019	4	8,89
2018	6	13,33
2017	2	4,44
2016	3	6,67
2015	3	6,67
2014	2	4,44
2013	3	6,67
2011	1	2,22
2010	3	6,67
2009	2	4,44
2008	1	2,22
2007	2	4,44
2006	2	4,44
2004	1	2,22
2002	1	2,22
2000	1	2,22
1998	1	2,22

Tablo 3 değerlendirildiğinde tezlerin 1998 ile 2022 yılları arasında yapıldığı görülmektedir. Yapılan tezlerin 6 adet olmak üzere en fazla 2018 yılında yapıldığı görülmektedir. 2019 yılında 4 adet, 2022, 2016, 2015, 2013, 2010 yıllarında ise 3 adet tez yazıldığı tespit edilmektedir. Bu yılları 2021, 2020, 2017, 2014, 2009, 2007, 2006 yılları 2'şer adet tez ile izlemektedir. Diğer yıllarda 1'er adet tez çalışması yapıldığı görülmektedir. Tabloya göre 1999, 2001, 2003, 2005 ve 2012 yıllarında ise herhangi bir çalışma yapılmadığı görülmektedir.

Tablo 4: Tezlerin dağılımına ilişkin frekans ve yüzde dağılımları

Yayın Türü	Ulaşılan Tezler Frekans	%
1.Yüksek Lisans	41	91,11
2.Doktora	4	8,89

Tablo 4 incelendiğinde beden eğitimi ve spor öğretmenliğine yönelik ulaşılan 41 tezin yüksek lisans,4 tezin ise doktora tezi olduğu tespit edilmektedir. Bu tezlerden ilk yüksek lisans tezinin 1998 yılında, ilk doktora tezinin ise 2009 yılında yapıldığı görülmektedir.

Tablo 5: Tezlerin araştırma konularına ilişkin frekans ve yüzde dağılımları

Çalışma konuları	Ulaşılan Tezler Frekans	%
Beslenme ve Diyetetik	1	2,22
Eğitim ve Öğretim	8	17,78
Eğitim ve Öğretim; Spor	16	35,56
İlk ve Acil Yardım	1	2,22
Sağlık Eğitimi; Spor; Uyuşturucu Alışkanlığı ve Alkolizm	1	2,22
Spor	18	40,00

Tablo 5 incelendiğinde yapılan tezlerin 6 çeşit konu skalasında incelendiği görülmüştür. Ancak bu konulardan bazıları iki veya üç farklı konuyu aynı anda incelemiştir. En çok çalışılan konu alanı 18 tez ile spor alanı olmuştur. Bunu takip eden 16 tez ile eğitim öğretim ve spor konularının birlikte araştırıldığı tezler olmuştur. Daha sonra 8 adet sadece eğitim öğretim konu başlığında çalışma mevcuttur. Diğer tezlerin konusunun 1'er adet olarak çalışıldığı görülmüştür.

Tablo 6: Tezlerin örnekleme / çalışma grubuna ilişkin frekans ve yüzde dağılımları

Örneklem/ Çalışma grubu	Ulaşılan Tezler Frekans	%
1.Okul öncesi	0	0
2.İlkokul	0	0
3.Ortaokul	0	0
4.Lise	1	2,22
5.Üniversite (Lisans)	38	84,44
6.Üniversite (Lisansüstü)	4	8,89
7.Öğretmen	2	4,44
8.Yönetici	0	0
9.Veli	0	0
10. Diğer	0	0

Tablo 6 incelendiğinde yapılan çalışmaların genel olarak Üniversite (lisans) grubunda yapıldığı, bunu Üniversite (lisansüstü) grubuyla yapılan çalışmaların takip ettiği görülmüştür. Bu kapsamda Üniversite (lisans) grupta 38, Üniversite (lisansüstü) grubunda 4, öğretmen grubunda 2 ve lise gruplarında 1 çalışmanın yapıldığı, okul öncesi, ilkokul, ortaokul, yönetici, veli ve diğer gruplarında çalışma yapılmadığı tespit edilmiştir.

Tablo 7: Tezlerde kullanılan araştırma desenleri/yöntemlerine ilişkin frekans ve yüzde dağılımları

Araştırma deseni/yöntemi	Ulaşılan Tezler Frekans	%
Nitel	2	4,44
Nicel	40	88,89
Karma	3	6,67

Tablo 7 incelendiğinde yapılan tezlerin 2 tanesinde nitel araştırma yöntemleri, 40 tanesinde nicel araştırma yöntemleri ve 3 tanesinde ise karma araştırma yöntemleri kullanıldığı görülmektedir.

Tablo 8: Tezlerde kullanılan veri toplama araçlarına ilişkin frekans ve yüzde dağılımları

Veri toplama araçları	Ulaşılan Tezler Frekans	%
1.Görüşme	1	2,22
2.Anket	15	33,33
3.Doküman	3	6,67
4.Ölçekler	23	51,11
5.Gözlem	1	2,22
6. Başarı testi	2	4,44

Tablo 8 incelendiğinde yapılan lisansüstü tezlerde 1 adet görüşme formu, 15 adet anket, 3 adet doküman incelemesi, 23 adet ölçek, 1 adet gözlem formu ve 2 adet başarı testi kullanıldığı görülmüştür. Bunların yanı sıra bazı tezlerde iki farklı veri toplama araçlarının kullanıldığı tespit edilmiştir.

Tablo 9: Tezlerde kullanılan veri analiz yöntemlerine ilişkin frekans ve yüzde dağılımları

Veri Analizi	Ulaşılan Tezler Frekans	%
Nitel	3	6,67
Nicel	42	93,33

Tablo 9 incelendiğinde yapılan lisansüstü tezlerde 3 tane nitel analiz yöntemleri ve 42 tane nicel analiz yöntemleri kullanıldığı görülmüştür.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Türkiye’de beden eğitimi ve spor öğretmenliği mesleği ile ilgili lisansüstü tezlerdeki eğilimler konusunda yapılan araştırmalarda mesleğe eğilimler bir ihtiyaç olarak karşımıza çıkmaktadır. Ortaya çıkan bu eğilimler konusunda yapılan çalışmaların seviyesi ortaya konulabilir ve bundan sonraki yapılacak çalışmalara katkı verebilir. Bu hususta yapılan beden eğitimi ve spor öğretmenliği mesleğine yönelik Türkiye’de hazırlanan lisansüstü tezlerin eğilimleri tez sınıflandırma formlarının değerlendirilmesi ile tespit edilmiştir. Bu çalışmada veriler 1998-2022 yılları arasında beden eğitimi ve spor öğretmenliği mesleği ile ilgili yazılan kırk bir yüksek lisans ve dört doktora tezi olmak üzere toplam kırk beş lisansüstü tez analiz edilerek elde edilmiştir. Türkiye ‘de yapılan beden eğitimi ve spor öğretmenliği mesleği ile ilgili lisansüstü tezlerin eğilimleri istatistiki olarak değerlendirildiğinde tezlerin 1998 ile 2022 yılları arasında yapıldığı görülmektedir. Yapılan tezlerin 6 adet olmak üzere en fazla 2018 yılında yapıldığı görülmektedir. 2019 yılında 4 adet, 2022, 2016, 2015, 2013, 2010 yıllarında ise 3 adet tez yazıldığı tespit edilmektedir. Bu yılları 2021, 2020, 2017, 2014, 2009, 2007, 2006 yılları 2’şer adet tez ile izlemektedir. Diğer yıllarda 1’er adet tez çalışması yapıldığı görülmektedir. Tezlerin yıllara göre incelendiğinde 1999, 2001, 2003, 2005 ve 2012 yıllarında ise herhangi bir çalışma yapılmadığı görülmektedir.

1998-2022 yılları arasında yapılan lisansüstü tezler incelendiğinde beden eğitimi ve spor öğretmenliğine yönelik 27 farklı üniversite enstitülerinde lisansüstü tez yapıldığı görülmüştür. Yapılan tezler incelendiğinde 6 adet ile en çok Gazi Üniversitesi olduğu görülmüştür. 4 adet Bartın Üniversitesi, 3’er adet ile Sakarya ve Yüzüncü Yıl Üniversiteleri, 2’şer adet ile Afyon Kocatepe, Anadolu, Atatürk, İnönü, Karadeniz Teknik Üniversitelerinin olduğu görülmektedir. Diğer üniversitelerde ise 1’er adet lisansüstü çalışması yapılmıştır.

Beden eğitimi ve spor mesleğine yönelik lisansüstü tezler incelendiğinde yapılan çalışmaların genel olarak Üniversite (lisans) grubunda yapıldığı, bunu Üniversite (lisansüstü) grubuyla yapılan çalışmaların takip ettiği görülmüştür. Bu kapsamda Üniversite (lisans) grupta 38, Üniversite (lisansüstü) grubunda 4, öğretmen grubunda 2 ve lise gruplarında 1 çalışmanın yapıldığı, okul öncesi, ilkökul, ortaokul, yönetici, veli ve diğer gruplarında çalışma yapılmadığı tespit edilmiştir.

Bu çalışmalar incelendiğinde yapılan lisansüstü tezlerde 1 adet görüşme formu, 15 adet anket, 3 adet doküman incelemesi, 23 adet ölçek, 1 adet gözlem formu ve 2 adet başarı testi kullanıldığı görülmüştür. Bunların yanı sıra bazı tezlerde iki farklı veri toplama araçlarının kullanıldığı tespit edilmiştir.

Beden Eğitimi ve spor mesleğine yönelik tezlerin analizinde yapılan tezlerin 2 tanesinde nitel araştırma yöntemleri, 40 tanesinde nicel araştırma yöntemleri ve 3 tanesinde ise karma araştırma yöntemleri kullanıldığı tespit edilmiştir.

Bu sonuçlar doğrultusunda;

- ✓ Yıllara göre beden eğitimi ve spor öğretmenliği meslek alanında yapılan çalışmaların sürekliliği sağlanabilir
- ✓ Üniversitelerde beden eğitimi ve spor öğretmenliği meslek alanında yapılan çalışmaların yaygınlaştırılmasını sağlanabilir
- ✓ Beden eğitimi ve spor öğretmenlik mesleği ile ilgili yapılan araştırmaların tüm eğitim kademelerine yaygınlaştırılmasını sağlanabilir
- ✓ Beden eğitimi ve spor öğretmenliği meslek alanında yapılan araştırmaların artırılması için hizmet içi eğitimler ve kişisel gelişim kurslarının düzenlenebilir
- ✓ Beden eğitimi ve spor öğretmenliği alanında derinlemesine araştırmalar yapılarak; sonuçlardan hareketle bu alandaki çalışmaların artırılması sağlanabilir
- ✓ İleri araştırmalara yönelik, araştırmann yöntemsel anlamda genişletilerek nicel araştırma yöntemi ve nitel araştırma yöntemlerinin birleştirilmesiyle karma yöntem araştırma yapılabilir
- ✓ Beden eğitimi ve spor öğretmenleri için yapılan bu çalışma tüm öğretmenlere ve diğer meslek gruplarına uygulanabilir.

KAYNAKÇA

Akkoyunlu, Y. (1996). Beden Eğitimi ve Spor. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. Pamukkale Üniversitesi. 1 (1). 80.

Özdemir, A. (2021). *Beden eğitimi ve Spor Alanında Yapılmış Nitel Çalışmaların İncelenmesi: Bir Meta-Sentez Çalışması*. Yüksek Lisans Tezi. İnönü Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Malatya.

İnan, A., S. ve İlhan, E.L. (2021). Engellilerde Beden Eğitim ve Spor Dersine Yönelik Lisansüstü Tezlerin İncelenmesi. *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*. Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi.15(2), 214-226.

Uysal, H.Ş. ve Atay, E. (2021).Beden Eğitimi ve Öğretim Temalı Doktora Tezlerine İlişkin Bibliyometrik Analiz. *Spor Bilimleri ve Araştırmaları Dergisi*. 6 (1), 246-256.

Milli Eğitim Bakanlığı (2018). *Beden Eğitimi ve Spor Dersi Öğretim Programı*. Ankara.

Ozan, C. ve Köse, E. (2014). Eğitim Programları ve Öğretim Alanındaki Araştırma Eğilimleri. *Sakarya University Journal of Education*, 4 (1), 116-136.

Kaçmaz, Ş. K., Kaçmaz, C., Buğday, B. (2022). Türkiye’de Fiziksel Aktivite ve Çocuk İle İlgili Yapılan Lisansüstü Tezlerin İncelenmesi. *İnönü Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu Dergisi*, 10 (2). 776-787.

Namdar, O., A. ve Önder, V. (2018). Türkiye’de İlköğretimde Görsel Sanatlar İle İlgili Yapılan Lisansüstü Tezlerin Eğilimleri. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, Kastamonu Üniversitesi.

Ağbuğa, F. (2018). *Beden Eğitimi Ve Spor Öğretmenliği Bölümü Öğrencilerinin Etik Değerlere Sahip Olma Düzeylerinin İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Pamukkale Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Denizli.

Şenel, E. (2018). *Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Alanında Öğrenci Seçim Modeli*. Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara

<https://sporegitim.gsb.gov.tr/Sayfalar/2878/2859/antrenorlerin-calisma-usul-ve-esaslari-yonergesi.aspx>
12 Temmuz 2023 tarihinde alınmıştır.